

#РНИДС ИНФО

38

МАРТ 2018.

rnids.rs | рнидс.срб
domen.rs | домен.срб

ЧУВАРИ ИНТЕРНЕТ ИДЕНТИТЕТА

Девета годишња конференција о Интернету **ДИДС 2018** одржана је **6. и 7. марта**, у Хотелу **“Metropol Palace”** у Београду. Око 450 посетилаца и 2000 гледалаца интернет преноса пратило је 16 страних и домаћих говорника током првог дана, а другог дана је одржан **Регионални TLD форум**.

Овогодишњи **Дан интернет домена Србије** одржан је у знаку обележавања 10. рођендана .RS домена, а под слоганом **„Чувари интернет идентитета“**. Три тематска блока током првог дана Конференције била су посвећена актуелним темама из дигиталне сфере, као што су заштита података о личности у светлу GDPR-а, улога дигитализације у очувању наслеђа и значај онлајн присуства за пословање.

ДИДС је, као и до сада, био **бесплатан за све посетиоце**, уз регистрацију путем адреса е-поште на регионалним интернет доменима. Скуп је отворила **Татјана Матић**, државна секретарка у Министарству трговине, туризма и телекомуникација. Другог дана Конференције је одржан Регионални TLD форум, као стручни скуп за представнике националних интернет регистара из региона. Реализовано је **28 медијских покровитељстава** (штампа, радио, ТВ, веб), а интернет пренос одвијао се на РНИДС-овом Јутјуб каналу, Фејсбук страни и још **10 веб локација**. Било је присутно преко **30 новинара**, а забележено је око **240 медијских објава**.

Програмски одбор ДИДС 2018: Војислав Родић (председник), Милоје Секулић, Иван Минић, др Тамара Вученовић и Мирко Марковић.

Организациони одбор ДИДС 2018: Војислав Родић (председник), Жарко Кецић и Предраг Милићевић.

ДИДС 2018
Дан интернет домена Србије

**ЧУВАРИ
ИНТЕРНЕТ ИДЕНТИТЕТА**

Сајбер Дигитално Онлајн
ЛИЧНОСТ НАСЛЕЂЕ ПОСЛОВАЊЕ

**Регионални
TLD форум**

dids.rs | дидс.срб | #dids2018

ОРГАНИЗАТОР: **РНИДС**

ДИДС ПОДРЖАЛИ:

САЈБЕР ЛИЧНОСТ

БЛОК 1 / Модератор: Владимир Радуновић

"Када су преносили предање о Аргусу Паноптесу, свевидећем диву са 1.000 очију, антички Грци нису ни слутили да његови творци нису богови, већ да ће то бити људска бића", започео је први тематски блок „Сајбер личност“ о заштити личних података на Интернету модератор дискусије **Владимир Радуновић**. Наиме, дугачак је списак оних који прикупљају податке грађана, а ови подаци се обрађују, укрштају и пакују а потом се, у неким случајевима, продају или се њима на други начин манипулише. Европска унија је пре две године усвојила Општу уредбу о заштити података о личности (GDPR) која ступа на снагу крајем маја 2018. Њом се детаљно уређује област рада са подацима о личности грађана: начин и разлог њиховог прикупљања, као и чување и заштита истих од трећих лица.

"Иако се односи на предузећа из Уније, утицај GDPR-а се протеже и на оне који сарађују са њима, као и на привредне субјекте који нуде своје услуге или производе на тој територији, па тако и на српске програмере, фирме и аутсорсинг агенције. Прекршиоцима Уредбе прете високе новчане казне, до 20 милиона евра или пет одсто годишњег глобалног прихода компаније", упозорио је у уводном предавању **Томас Рикерт**, председавајући Форума за називе и бројеве у Удружењу интернет индустрије „Есо“. Дакле, убудуће ће свако ко жели да послује са европском привредом морати својим клијентима да објасни за које сврхе прикупља њихове податке, и то искључиво оне који су потребни за одређени посао, и да се обавезе да ће их штитити.

Уредба је дизајнирана да заштити пре свега грађане, али, како се могло чути на конференцији, неким се наметане оваквих правила сувереним државама које нису чланице ЕУ. **Др Кормак Каланан**, директор „Aconite Internet Solutions“ из Ирске, на то одговара: „Раније су америчке компаније попут Фејсбука и Гугла наметале своја правила, она о непоштовању приватности корисника, а сада је ситуација обрнута – Европа намеће своја правила, и то не у корист корпорација већ грађана“. Ово би, сматра Рикерт, могла постати глобална пракса: „ЕУ није могла да обавезе само своје компаније на поштовање ових правила јер би изгубиле конкурентност на тржишту. Зато ће све светске фирме које послују на европском тржишту морати да поштују GDPR. А пошто је цео свет повезан, утицај Уредбе ће ускоро бити глобалан“.

Невена Ружић, помоћница генералног секретара Службе Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности, констатовала је да се очувањем приватности заправо штити и достојанство грађана, и изразила наду да ће Србија и суштински прихватити ова правила понашања, а не само као вид обавезе да усклади своје законе са регулативом ЕУ.

ДИГИТАЛНО НАСЛЕЂЕ

БЛОК 2 / Модератор: др Тамара Вученовић

Личне податке свакако треба штитити али би, са друге стране, они који имају велики друштвени значај попут културних и научних садржаја, требало да буду доступни широј популацији, закључак је другог тематског блока „Дигитално наслеђе“ који је модерирала **др Тамара Вученовић**, уредница Образовне редакције Радио Београда 2.

Уводни предавач **Матјаж Фило**, руководилац Сектора за ИТ на Факултету за друштвене науке Универзитета у Љубљани, пренео је присутнима словеначка искуства у дигитализацији културне, научне и историјске грађе. „Словенија је инвестирала у изградњу Државног компјутерског облака који је омогућио да све институције и органи јавне управе буду умрежени односно да брзо и једноставно размењују податке“, рекао је Фило и додао да су Словенци, поред тога, радили и на дигитализацији садржаја који се не могу сви чувати у облаку. Према његовим речима, дигитализација не подразумева само скенирање папирних докумената, већ и очување аудио и видео садржаја у адекватном квалитету, као и метаподатака односно описа истих.

Др Адам Софронијевић, заменик управника Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“, каже да се овај труд исплати јер се омогућавањем увида у дигиталну грађу људима даје знање, односно моћ да стварају и да се развијају. Ова библиотека је зато на свом сајту грађанима омогућила увид у 600.000 дигитализованих страница старих новина.

Интернет је и научницима омогућио боље повезивање и размену искустава. „За Србију је значајна чињеница да дигитализација малим земљама помаже у развоју науке без потребе за улагањем у скупу и гломазну опрему“, истакао је **Никола Божић**, програмски директор Истраживачке станице Петница, и додао да је ово најбољи пример како се технологија може искористити за демократизацију науке.

ОНЛАЈН ПОСЛОВАЊЕ

БЛОК 3 / Модератор: Радомир Лале Марковић

Утицај присуства фирме на Интернету на њен успех у пословању може и да се измери, што су и учиниле истраживачка кућа GfK и аналитичка компанија „Mipeso Computers“ за потребе РНИДС-а, у истраживању спроведеном децембра 2017.

Резултате истраживања **„Индекс дигиталне виталности микро, малих и средњих предузећа у Србији 2017“**, у трећем тематском блоку „Онлајн пословање“, представили су **Милован Матијевић** и **Бранка Матијевић**. У Србији је индекс присуства микро, малих и средњих предузећа на Интернету веома низак – 11 од укупно 100 поена. Најчешћи канали комуникације за ове компаније су вебсајтови, које поседује 45 одсто анкетираних предузећа, Фејсбук странице (28 одсто), док мање од пет одсто предузећа има Твитер, ЛинкТин, аналитику онлајн пословања, могућност онлајн куповине, ЈуТјуб налог, мобилну апликацију и блог. Занимљиво је да више старијих фирми, основаних деведесетих година, има веб сајтове него оних млађих, што је неочекиван резултат ако се претпостави да њих воде припадници нових генерација. Од укупног броја испитаних компанија које имају свој вебсајт, 79 одсто има .RS домен, што не чуди јер у њега 72 одсто потрошача има велико поверење.

У панел дискусији, коју је водио **Радомир Лале Марковић**, ове резултате прокоментарисали су и власници .RS домена из света бизниса и представили своје успешне интернет сајтове: **vivatravel.rs**, **garden.rs**, **archiplay.rs**, **iskonmode.rs** и **teglas.rs**.

ДЕТАЉНИЈЕ: dids.rs и dids.srb
ВИДЕО: youtube.com/rnidsonline

УТИСЦИ ПОСЕТИЛАЦА

БЛОК 1 - оцена 4,3 (оцене од 1 до 5)

- > Јако лепо концепиран блок, предавачи су заиста помогли у бољем разумевању GDPR-а и томе шта нас чека од маја.
- > Тема није обрађена у складу са потребама публике: како се тачно GDPR односи на њих? Шта они треба или не треба да ураде? Сем whois-а какве то има везе са доменима? Сувише општа прича.
- > Мислим да би требало организовати посебну панел дискусију посвећену искључиво GDPR-у, односно његовим реперкусијама на интернет пословање.
- > Тема захтева много више времена.
- > Добро изbalансирано све и време трајања, и заступљеност учесника у односу на тему.

БЛОК 2 - оцена 4,0

- > Уводно предавање није држало пажњу и није било баш најјасније. Учесници у дискусији су били мало пасивни, изузев представника Универзитетске библиотеке, који је држао пажњу.
- > Јако добра тема и одличан учесник из Словеније.
- > Одличан блок са врло добрим модератором који је врло добро пратио групу.
- > Трeбало је обухватити и друге облике дигиталног наслеђа, осим књига.
- > Одлична тема о којој се мало разговара. Потребно је наставити дијалог.

БЛОК 3 - оцена 4,3

- > Истраживање као увод је пун погодак.
- > Представљање резултата истраживања је било мало сувопарно са превише статистичких информација. Учесници у дискусији су били занимљиви из различитих области пословања, а уз изразито речито модератора су пун погодак.
- > Било је одлично што смо имали прилику да директно од младих предузетника чујемо директно њихове приче.
- > Одлична предавања. Одлично уклопљено уводно предавање и накнадна дискусија.
- > Афирмативно за наш национални домен. Тако и треба. Занимљиво.

ОРГАНИЗАЦИЈА - оцена 4,7

- > Ништа није сметало, савршен спој разноликости говорника, тема и посебно неформалног облика дискусија.
- > Замерки немам, а сама организација и избор тема су за сваку похвалу.
- > Сваке године је све боље, али квалитет гостију/предавача није на вишем нивоу. Теме се разматрају на веома уопштен начин, информативно, али не и корисно.
- > Истраживање које је открило да веома велики део привредних субјеката не разуме предности дигиталног пословања.
- > Допала ми се сама организација, све је било на нивоу.

У Анкети је учествовало 147 посетилаца.

РЕГИОНАЛНИ TLD ФОРУМ 2018

Четврти регионални интернет скуп, овај пут под називом **Регионални TLD форум**, одржан је **7. марта**, као пратећи програм ДИДС 2018.

Скуп је био само за позване стручне учеснике, а присуствовало је **25 представника** регистара националних интернет домена (ccTLD) из свих држава бивше Југославије. У раду Форума учествовали су представници црногорског регистра **доМЕН** (.me), македонског - **МАРнет** (.mk), хрватског - **CARNet** (.hr), словеначког - **ARNES** (.si), босанско-херцеговачког - **УТИЦ** (.ba) и **РНИДС-а** (.rs).

Програмски одбор RTLDF 2018 чинили су **Горан Миланковић** (.rs), **Дејан Ђукић** (.rs), **Вања Радојевић** (.hr) и **Бојан Црногорац** (.ba), који су у водили сесије Форума. Кроз презентације и дискусије је покривено више тема, међу којима су правне биле најзаступљеније (GDPR, жалбе корисника, ток поступка, судски спорови, правила, уговори с ОР-овима, општи услови регистрације...), а разговарало се и о корисничкој подршци, регионалном Anycast-у и маркетингу.

На крају RTLDF-а, присутни су замољени да дају своју оцену скупа и сви су се сложили да је овогодишњи скуп испунио очекивања и да би требало да се чешће сусрећу и размењују идеје и искуства, што је подстакло представнике црногорског регистра да предложи да се следећи састанак одржи у октобру у Црној Гори.

